

Conveni sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Igual de capaços. Iguals en drets

Preàmbul de l'adaptació del conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat en lectura fàcil

Andorra va ratificar el 14 de març del 2014 el Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, adoptat per les Nacions Unides el 13 de desembre del 2006.

Aquest Conveni i el seu Protocol opcional, que també ha estat signat i ratificat pel nostre país, constitueixen els primers instruments jurídics universals de protecció i de reconeixement dels drets específics de les persones amb discapacitat, i suposen un canvi de paradigma pel fet que la condició de la discapacitat esdevé una qüestió vinculada als drets humans.

Des de les institucions andorranes, i en particular des del Govern, es treballa per millorar les condicions de vida i el respecte de la dignitat de les persones amb discapacitat, i, des d'aquesta perspectiva, s'han fet nombrosos avenços en els últims temps.

Així mateix, en aquesta tasca, els poders públics compten amb un teixit associatiu i una ciutadania activa i amb veu pròpia que fan possible la construcció conjunta d'una societat més justa i equitativa.

Amb l'objectiu que el contingut del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat es pugui difondre a tots els ciutadans, se n'ha elaborat l'adaptació en format accessible, mitjançant la lectura fàcil.

Vull reiterar una vegada més el ferm compromís del Govern amb l'assoliment dels drets que s'hi proclamen, i espero que el coneixement d'aquest instrument jurídic serveixi per eliminar barreres i sensibilitzar tota la població del nostre país.

[Xavier Espot Zamora](#)

Ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior

Igual de capaços. Iguals en drets

Conveni sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Aquesta publicació recull la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat en Lectura Fàcil per tal de facilitar la comprensió d'aquest element pedagògic de promoció, difusió i respecte dels drets i les llibertats fonamentals de les persones que tenen una discapacitat.

Aquest text ens l'ha cedit l'Ajuntament de Barcelona.

Índex

- Article 1. Propòsit
- Article 2. Definicions
- Article 3. Principis generals de la Convenció
- Article 4. Obligacions dels estats que la signen
- Article 5. Igualtat i No-discriminació
- Article 6. Dones amb discapacitat
- Article 7. Infants amb discapacitat
- Article 8. Prendre consciència
- Article 9. Accessibilitat
- Article 10. Dret a la vida
- Article 11. Situacions de risc i emergències humanitàries
- Article 12. Igualtat davant la llei
- Article 13. Accés a la justícia
- Article 14. Llibertat i seguretat de la persona
- Article 15. Protecció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants
- Article 16. Protecció contra l'explotació, la violència i l'abús
- Article 17. Protecció de la integritat personal
- Article 18. Llibertat de desplaçament i nacionalitat
- Article 19. Dret a viure de manera independent i a ser inclòs a la comunitat
- Article 20. Mobilitat personal
- Article 21. Llibertat d'expressió i d'opinió i accés a la informació
- Article 22. Respecte a la privacitat
- Article 23. Respecte de la llar i de la família
- Article 24. Educació
- Article 25. Salut
- Article 26. Habilitació i rehabilitació
- Article 27. Treball i ocupació
- Article 28. Nivell de vida adequat i protecció social
- Article 29. Participació en la vida política i pública
- Article 30. Participació en la vida cultural, les activitats recreatives, l'esplai i l'esport
- Article 31. Recopilació de dades i estadístiques
- Article 32. Cooperació internacional
- Articles 33 a 49, referents al seguiment, l'aplicació i la difusió de la convenció

Definicions

Comunicació

Inclou els llenguatges següents:

- braille
- comunicació tàctil
- lletra gran (macrotipus)
- dispositius multimèdia d'accés fàcil
- llenguatge escrit
- sistemes auditiu
- llenguatge senzill
- mitjans de veu digitalitzada
- mitjans i formats augmentatius o alternatius
- tecnologia de la informació
- comunicacions d'accés fàcil

Llenguatge

Llenguatge oral, llenguatge de signes i altres formes de comunicació no verbal.

Discriminació per motius de discapacitat

Qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que vulneri els drets humans i les llibertats de les persones amb discapacitat.

Disseny universal

Disseny de productes, espais físics, programes i serveis que puguin utilitzar el màxim nombre de persones, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat.

També inclou les ajudes tècniques per a grups específics de persones amb discapacitat.

Alguns exemples de disseny universal són les rampes d'accés, les portes interiors amples, els subtítols en temps real a la televisió i els terres amb pendents suaus i sense escales.

Article 3.

Principis generals de la Convenció

El Conveni defensa els drets de les persones amb discapacitat partint dels principis de:

- Respecte a la llibertat de les persones i a les seves decisions en les qüestions que els afecten.
- No-discriminació.
- Participació i inclusió en la societat.
- Respecte al dret a ser diferents.
- Igualtat d'oportunitats.
- Accessibilitat.
- Igualtat entre l'home i la dona.
- Respecte al desenvolupament personal dels infants amb discapacitat, d'acord amb la seva personalitat.

Article 4.

Obligacions dels estats que la signen

Els estats que signen aquest conveni es comprometen a:

Garantir i promoure els drets humans i les llibertats fonamentals de les persones amb discapacitat.

Per això s'obliguen a:

- Crear lleis per fer complir el que diu aquest conveni.
- Vetllar perquè autoritats i institucions públiques i privades les respectin i les apliquin.
- Modificar les lleis i les pràctiques que vagin en contra d'aquests drets.
- Promoure l'accessibilitat als edificis i a la informació.
- Apropar les noves tecnologies a les persones amb discapacitat i informar dels ajuts i suports tecnològics a què poden accedir.
- Informar els professionals que treballen amb persones amb discapacitat sobre els drets recollits al conveni.
- Col·laborar amb les entitats de persones amb discapacitat per fer complir aquest conveni.

Aquest conveni respecta les lleis a favor dels drets de les persones amb discapacitat dels estats que el signen.

Article 5.

Igualtat i No-discriminació

Els estats reconeixen que totes les persones són iguals davant la llei.

Per garantir aquest dret es comprometen a:

- Prohibir qualsevol discriminació per motius de discapacitat.
- Modificar els serveis i productes per aconseguir la igualtat i eliminar la discriminació de les persones amb discapacitat. Per exemple, és fonamental la difusió d'informació accessible per a aquestes persones amb discapacitat.

Article 6.

Dones amb discapacitat

Les dones i les nenes amb discapacitat pateixen més discriminació.

Els estats es comprometen a aconseguir que tinguin els mateixos drets i llibertats que tothom.

També han de garantir i potenciar el ple desenvolupament de la dona.

Article 7.

Infants amb discapacitat

Els estats garanteixen que tots els infants amb discapacitat:

- Gaudeixin dels mateixos drets humans i llibertats que els altres infants.
- Puguin expressar la seva opinió lliurement.
- Rebin l'assistència adequada a la seva discapacitat i edat.
- La protecció de l'interès superior de l'infant és primordial en totes les activitats relacionades amb els nens i nenes amb discapacitat.

Fotografia: Xavier Pujol / Diari d'Andorra

Article 8.

Prendre consciència

Els estats es comprometen a:

- Conscienciar la societat dels drets i les capacitats de les persones amb discapacitat.
- Lluitar contra els prejudicis envers les persones amb discapacitat.

Per aconseguir-ho, els estats:

- Han d'informar la població sobre els drets de les persones amb discapacitat i sobre el que poden aportar a la societat.
- Han de fomentar el respecte dels drets de les persones amb discapacitat a les escoles.
- Han d'animar els mitjans de comunicació perquè difonguin una imatge positiva de les persones amb discapacitat.

Article 9.

Accessibilitat

Els estats reconeixen que les persones amb discapacitat tenen dret a viure de manera independent.

Per garantir aquest dret, els estats es comprometen a:

- Fer accessibles els edificis, els habitatges i els transports.
- Informar de manera clara i entenedora.
- Senyalitzar els edificis públics amb braille, lectura fàcil i altres llenguatges que facilitin la comunicació.
- Oferir gossos d'assistència, guies, lectors i intèrprets professionals del llenguatge de signes per facilitar l'accés a edificis i serveis públics.
- Promoure l'accés de les persones amb discapacitat a les noves tecnologies, com Internet.

Fotografia: Arnau Fríguls

Article 10.

Dret a la vida

Tots els éssers humans tenen dret a la vida.

Els estats han de garantir que les persones amb discapacitat gaudeixin d'aquest dret.

Article 11.

Situacions de risc i emergències humanitàries

Els estats han de garantir la seguretat de les persones amb discapacitat en situacions de risc.

Sobretot en guerres, conflictes armats, emergències humanitàries i desastres naturals.

Article 12.

Igualtat davant la llei

Les lleis han de reconèixer a les persones amb discapacitat els mateixos drets que a la resta de persones.

Per garantir aquests drets, els estats es comprometen a:

- Respectar els drets, la voluntat i les preferències de les persones amb discapacitat.
- Garantir el dret de les persones amb discapacitat a gestionar i heretar propietats, i a controlar la seva economia. Per exemple, tenir accés a préstecs bancaris, hipoteques, etc.

Article 13.

Accés a la justícia

Les persones amb discapacitat tenen dret a accedir a la justícia en igualtat de condicions.

Per garantir aquest dret els països es comprometen a:

- Ajustar, si cal, els procediments judicials perquè les persones amb discapacitat hi puguin accedir. Per exemple, podent declarar com a testimonis.
- Promoure la formació i sensibilització envers les persones amb discapacitat dels treballadors de l'Administració de justícia. També de la policia i de les persones que treballen a les presons.

Article 14.

Llibertat i seguretat de la persona

Els estats han d'assegurar que les persones amb discapacitat:

- Gaudeixin del dret a la llibertat i a la seguretat.
- No es vegin privades de llibertat sense motiu.
- En un judici, les persones amb discapacitat tenen els mateixos drets que tothom i cal posar els mitjans necessaris per garantir-ho.

Article 15.

Protecció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants

Els estats han d'evitar que les persones amb discapacitat pateixin tortures, tractes cruels, inhumans o degradants.

També cal que evitin que se les sotmeti a experiments mèdics o científics sense el seu consentiment.

Article 16.

Protecció contra l'exploració, la violència i l'abús

Els estats es comprometen a:

- Protegir les persones amb discapacitat contra qualsevol tipus d'exploració, violència o abús.
- Crear lleis i educar la població per facilitar aquesta protecció.
- Oferir assistència i serveis adequats a les persones amb discapacitat i a les persones que en tenen cura.
- Aquests serveis han d'estar supervisats per autoritats independents.
- Promoure la recuperació i la reinserció social de les persones amb discapacitat que hagin patit exploració o violència.
- S'han de prestar serveis de protecció tenint en compte les necessitats específiques de gènere i edat.

Article 17.

Protecció de la integritat personal

Les persones amb discapacitat tenen dret que es respecti la seva integritat física i mental.

Article 18.

Llibertat de desplaçament i nacionalitat

Els estats es comprometen que les persones amb discapacitat puguin:

- Tenir una nacionalitat i canviar-la quan vulguin.
- Viatjar i canviar de país.
- Tenir la seva documentació d'identitat (DNI, passaport, etc.).

Els nens i les nenes amb discapacitat s'han d'inscriure al Registre després de néixer. Tenen dret a:

- Tenir un nom.
- Tenir una nacionalitat.
- Conèixer els seus pares i ser atesos per ells.

Article 19.

Dret a viure de manera independent i a ser inclòs a la comunitat

Els països han d'assegurar que les persones amb discapacitat puguin:

- Triar on volen viure i amb qui volen viure.
- Tenir serveis d'assistència i de suport a la comunitat on viuen.
- Accedir a les instal·lacions i als serveis comunitaris.

Fotografia: David Rodríguez

Article 20.

Mobilitat personal

Les persones amb discapacitat tenen dret a moure's i a desplaçar-se allà on vulguin.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a:

- Facilitar la mobilitat a un cost assequible.
- Facilitar assistència humana o animal o aparells tècnics per a la mobilitat.
- Formar les persones amb discapacitat i els professionals que hi treballin en qüestions de mobilitat.
- Fomentar la fabricació de dispositius i tecnologies que ajudin les persones amb discapacitat a moure's millor.

Fotografia: Natàlia Montané

Article 21.

Llibertat d'expressió i d'opinió i accés a la informació

Les persones amb discapacitat tenen dret a expressar les seves opinions amb llibertat.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a:

- Facilitar informació de manera clara sense cost addicional i en formats accessibles.
- Utilitzar el llenguatge de signes, el braille i altres formats accessibles en les seves informacions i comunicacions institucionals, i promoure que empreses i mitjans de comunicació també ho facin.

Fotografia: Natàlia Montané

Article 22.

Respecte a la privacitat

Les persones amb discapacitat tenen dret a la vida privada.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a protegir les seves dades personals, sobre la seva salut i sobre la seva rehabilitació.

Article 23.

Respecte de la llar i de la família

Els estats es comprometen que les persones amb discapacitat puguin:

- Casar-se amb qui vulguin.
- Decidir de manera lliure i responsable quants fills volen tenir.
- Accedir a informació i educació sobre sexualitat, reproducció i planificació familiar.

Els estats han de vetllar perquè les persones amb discapacitat:

- Tinguin cura dels fills i la seva educació.
- Rebin el suport necessari per educar els fills.
- Quan els pares no puguin tenir cura dels fills, els estats els proporcionaran un entorn familiar.

Article 24.

Educació

Les persones amb discapacitat tenen dret a una educació en tots els àmbits al llarg de la seva vida.

Per garantir aquest dret els estats han de vetllar perquè dins les escoles les persones amb discapacitat puguin desenvolupar:

- La seva autoestima i personalitat.
- El seu talent i la seva creativitat.
- Les seves aptituds i capacitats mentals i físiques.

També cal assegurar que les persones amb discapacitat:

- Estiguin incloses dins l'educació general.
- Puguin accedir a l'ensenyament primari i secundari gratuït.
- Tinguin accés a l'educació superior, la formació professional, l'educació per a adults i l'aprenentatge durant tota la vida.
- Rebin suport i mesures per garantir la seva formació.

Els estats han de fomentar que les persones amb discapacitat aprenguin les habilitats socials necessàries per integrar-se en la societat.

Per aconseguir-ho cal que facilitin l'aprenentatge de sistemes de comunicació, com:

- El braille, per a les persones amb deficiències visuals.
- El llenguatge de signes per a les persones amb deficiència auditiva.
- Altres tipus de llenguatges adequats per a les persones amb altres discapacitats.

Els estats han de contractar mestres que coneguin el llenguatge de signes o el braille i formar altres professionals perquè els coneguin.

Fotografía: Marta Pérez

Article 25.

Salut

Les persones amb discapacitat tenen dret a gaudir d'unes condicions de vida saludables.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a:

- Oferir programes d'atenció sanitària gratuïts o a preus assequibles.
- Proporcionar a les persones amb discapacitat serveis de salut específics per a la seva discapacitat.
- S'hi inclouen la detecció precoç i els serveis de prevenció.
- Proporcionar aquests serveis al més a prop possible de la residència de les persones amb discapacitat, també a les zones rurals.
- Exigir als professionals de la salut que atenguin les persones amb discapacitat com a qualsevol altra persona.
- Exigir a les asseguradores de salut i vida que ofereixin els seus serveis a les persones amb discapacitat en igualtat de condicions.

Article 26.

Habilitació i rehabilitació

Les persones amb discapacitat tenen dret a ser independents, a la inclusió social i a participar en la societat.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a:

- Organitzar i oferir serveis de salut, treball i educació i serveis socials a les persones amb discapacitat.
- Promoure la formació continuada dels professionals que prestin aquests serveis.
- Promoure els mitjans tecnològics adequats per a la inclusió social de les persones amb discapacitat.

Article 27.

Treball i ocupació

Les persones amb discapacitat tenen dret a treballar, i a escollir lliurement la seva feina.

Per garantir aquest dret, els estats es comprometen a:

- Prohibir la discriminació a la feina per motius de discapacitat.
- Garantir les condicions de treball de les persones amb discapacitat, com les de qualsevol altre treballador.
- Assegurar els drets laborals i sindicals de les persones amb discapacitat.
- Permetre que les persones amb discapacitat tinguin accés a programes de col·locació i formació continuada.
- Afavorir les oportunitats d'ocupació i la promoció professional de les persones amb discapacitat.
- Promoure que les persones amb discapacitat trobin feina o puguin crear empreses pròpies o cooperatives.
- Contractar persones amb discapacitat en el sector públic.
- Vetllar perquè es facin les adaptacions necessàries en els llocs de treball perquè hi puguin treballar persones amb discapacitat.

Els estats han d'assegurar que les persones amb discapacitat no siguin sotmeses a esclavitud ni servitud, i que estiguin protegides contra el treball forçós o obligatori.

Fotografia: Josep Soto / EENSM

Article 28.

Nivell de vida adequat i protecció social

Les persones amb discapacitat tenen dret a un nivell de vida adequat a les seves necessitats.

Això vol dir tenir una alimentació adequada, un habitatge adequat i roba apropiada.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen que les persones amb discapacitat tinguin accés a:

- Aigua potable.
- Programes de protecció social i de reducció de la pobresa.
- En particular les dones, les nenes i les persones grans amb discapacitat.
- Assistència social per a famílies en situació de pobresa.
- Habitatge públic.
- Beneficis de la jubilació.

Article 29.

Participació en la vida política i pública

Les persones amb discapacitat tenen dret a participar en la política i en la vida pública.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen a:

- Garantir que els procediments, les instal·lacions i els materials electorals siguin accessibles, fàcils d'entendre i d'utilitzar.
- Garantir que el vot sigui secret, i que una persona de confiança escollida per la persona amb discapacitat l'ajudi a votar.
- Vetllar perquè les persones amb discapacitat puguin presentar-se com a candidates en les eleccions, exercir càrrecs i ocupar qualsevol lloc de treball
- dins la funció pública.
- Fomentar la participació de les persones amb discapacitat en entitats i organitzacions públiques.

Article 30.

Participació en la vida cultural, les activitats recreatives, l'esplai i l'esport

Les persones amb discapacitat tenen dret a participar en la vida cultural.

Per garantir aquest dret els estats es comprometen que les persones amb discapacitat tinguin accés a:

- Material cultural en formats accessibles.
- Programes de televisió, pel·lícules, teatre i altres activitats culturals en formats accessibles.
- Museus, cinemes, biblioteques, serveis turístics, monuments i altres llocs d'importància cultural.

Els estats també es comprometen a:

- Adoptar mesures perquè les persones amb discapacitat puguin potenciar la seva creativitat artística i intel·lectual.
- Assegurar que els drets de propietat intel·lectual no privin les persones amb discapacitat d'accedir a materials culturals.
- Reconèixer la identitat cultural i lingüística de les persones amb discapacitat i donar-hi suport, com per exemple el llenguatge de signes i la cultura dels sords.
- Les persones amb discapacitat també tenen dret a participar en activitats recreatives, d'esplai i esportives.

Els estats es comprometen que les persones amb discapacitat participin en:

- Activitats esportives generals.
- Activitats esportives específiques per a elles.
- Instal·lacions esportives, recreatives i turístiques.

Els estats també han de vetllar perquè els nens i nenes amb discapacitat participin en activitats lúdiques, d'esplai i esportives realitzades dins o fora de l'escola.

Fotografia: Raquel Guàrdia / Àrea de Promoció de l'Autonomia Personal

Article 31.

Recopilació de dades i estadístiques

Els estats han de recopilar dades per ajudar que s'apliqui el que diu aquest conveni.

Les dades permetran saber quines són les persones amb discapacitat, el seu tipus de discapacitat i les barreres que dificulten la seva inclusió social.

La informació obtinguda serà confidencial i respectarà la privacitat de les persones amb discapacitat.

Article 32.

Cooperació internacional

Els estats han de treballar de manera conjunta per fer més efectiu aquest conveni.

També treballaran amb organitzacions internacionals i regionals i amb les organitzacions de persones amb discapacitat per:

- Vetllar perquè la cooperació internacional sigui inclusiva i accessible per a les persones amb discapacitat.
- Facilitar la formació i l'intercanvi d'experiències entre professionals i associacions que treballen amb persones amb discapacitat.
- Facilitar la cooperació en la investigació i l'accés a coneixements científics i tècnics.
- Proporcionar assistència tècnica i econòmica, i facilitar l'accés a tecnologies accessibles i d'assistència.

Articles 33 a 49.

Referents al seguiment, l'aplicació i la difusió de la convenció

Els estats han de crear organismes independents que supervisin si s'aplica aquest conveni.

Cal que les persones amb discapacitat i les organitzacions que les representen col·laborin a supervisar que aquest conveni es posi en pràctica.

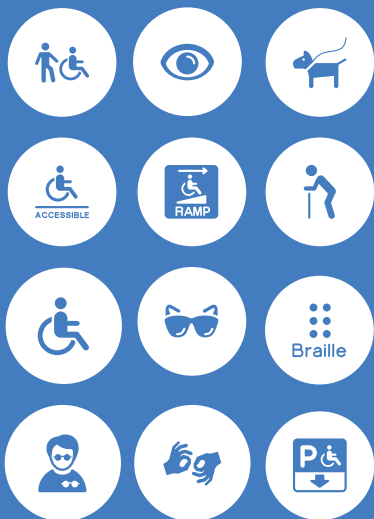
Es crearà un comitè internacional d'experts sobre els drets de les persones amb discapacitat per avaluar i fer recomanacions sobre les mesures que els estats prenguin per fer efectiu el conveni.

Els estats difondran aquestes mesures entre la població i facilitaran l'accés a les recomanacions del comitè.

Els estats es reuniran cada cert temps per parlar dels temes relacionats amb aquest conveni.

La reunió la convocarà el secretari general de les Nacions Unides.

Per garantir que totes les persones hi puguin accedir, el conveni es difondrà en formats accessibles.

Govern d'Andorra